BUSINESS મિત્ર

આઠ સપ્તાહમાં સેન્સેક્સમાં 6590 પોઇન્ટનો કડાકો

શેરબજારમાં 25 વર્ષની સૌથી મોટી મંદી: 8 અઠવાડિયામાં રોકાણકારોના ₹26 લાખ કરોડ સ્વાહા

રૂપિયો બે મહિનાના નીચલા સ્તરે પહોંચ્યો

વાણિજ્ય પ્રતિનિધિ તરફથી અમદાવાદ, તા. 2: વૈશ્વિક અનિશ્ચિતતાના માહોલ વચ્ચે ભારતીય શેરબજારમાં સતત વેચવાલીએ તૂટતો જોવા મળ્યો હતો. જેમાં શેરબજાર સતત આઠ સપ્તાહથી કડાકો બોલાઈ રહ્યો છે, તેનાથી રોકાણકારો ભયભીત દેખાઈ રહ્યા છે. ભારતીય શેરબજારમાં અવિરત ધોવાણનો દોર થમવાનું નામ લઈ રહ્યો નથી.

છેલ્લા 25 વર્ષમાં શેરબજારમાં જોવા મળેલો મંદીનો સૌથી લાંબો ગાળો છે. આ ઐતિહાસિક મંદીના વાવાઝોડામાં રોકાણકારોના આશરે રૂ. 26 લાખ કરોડ ધોવાઈ ગયા છે. ઉલ્લેખનીય છે કે, વર્તમાન કડાકાનો સમયગાળો વર્ષ 2020ના કોવિડ ક્રેશ અને 2008ની વૈશ્વિક આર્થિક મંદી કરતા પણ વધુ લાંબો સાબિત થયો છે. જોકે, 2 ઓક્ટોબરે શેરબજારમાં બંધ રહ્યું હતું, તે પુર્વે સેન્સેક્સ 570 પોઈન્ટ ગબડીને 71909 અને નિફ્ટી 198 પોઈન્ટ ઘટીને 22421ની નીચલી સપાટીએ બંધ રહ્યા હતા. છેલ્લા આઠ અઠવાડિયાની સતત મંદીમાં ભારતીય શેરબજારમાં તારાજીના આંકડા નીચે મુજબ છે. સેન્સેક્સ અને નિફ્ટી 8.7 ટકા એટલે કે 2149 પોઈન્ટ અને 8.4 ટકા એટલે કે 6590 પોઈન્ટ તૂટયો હતો. બીએસઈ લિસ્ટેડ કંપનીઓની કુલ માર્કેટ કેપ રૂ. 26 લાખ કરોડથી ઘટીને રૂ. 467 લાખ કરોડની નીચે સરકી ગઈ છે. જ્યારે ગત સેશનમાં નિફ્ટી 3.1 ટકા અને સેન્સેક્સ 2.7 ટકાનું મોટું ગાબડું નોંધાયું છે.

બીજી તરફ, યુએસ બોન્ડ યીલ્ડમાં 2022 પછીનો રેકોર્ડ ઉછાળો અમેરિકામાં 10 વર્ષના ટ્રેઝરી બોન્ડની યીલ્ડ વધીને 5.33 ટકાથી 5.34 ટકાની ઉચ્ચતમ સપાટીએ પહોંચી ગઈ છે. જે 2022 પછીનો સર્વોચ્ચ સ્તર છે. ક્રૂડ ઓઈલ 100 ડોલરને પાર પશ્ચિમ એશિયામાં વકરેલા તણાવના કારણે ગ્લોબલ માર્કેટમાં બ્રેન્ટ ક્રુડ ફરી 100 ડોલર પ્રતિ બેરલને વટાવી ગયું છે. આ સિવાય રૂપિયો નબળો પડયો છે, જે તૂટીને 96.30ને પાર નીકળી ગયો છે. જેથી એફઆઈઆઈની વેચવાલી વધી શકે છે.

ટ્રસ્ટની આવકની ગણતરી કેવી રીતે થાય?

આવકવેરા કાયદાની કલમ-11 થી 13 હેઠળ ધાર્મિક/ ટ્રસ્ટ / સંસ્થાઓ બાબતે તેઓની મિલ્કતમાંથી મળતી આવક બાબતે ગણતરી અંગેના નિયમો નીચે મુજબ છે.

આ નિયમો અંગે વર્ષોથી જે માપદંડ રહ્યો છે એના ઉપર ચર્ચા કરતા પહેલાં આ.વ. 2022-23 થી આવેલ સુધારા અંગે જોઈશું.

(1) ટ્રસ્ટોને પોતાની આવક સામે જાવક વધુ હોય તો તેઓને નફાને બદલે નુકશાન (Deficit) થાય છે અને આ નુકશાન ધંધાકિય નુકશાન ગણીને ત્યાર પછીના વર્ષોની આવક સામે સેટ-ઓફ મળે છે. પરંતુ A.Y 2022/23 થી આ નુકશાની હવે આવક સામે સેટ-ઓફ મળશે નહિ. હવે આ નુકશાની થવાનું કારણ એ છે કે ટ્રસ્ટની મિલ્કતો ઉપર ઘસાનાની રકમ મોટી હોય, ખર્ચાઓ કેપિટલ કે ફંડમાંથી કર્યા હોય, ટેક્ષ રાહત કપાત બાદ લીધી હોય એ સંજોગોમાં નુકશાનીના વર્ષમાં ટ્રસ્ટ એ ફરજિયાત આવક જાવક ખાતામાં NIL આવક દર્શાવવાની રહે.

કે ટ્રસ્ટના એક ખાતાની નુકશાની તેજ વર્ષમાં બીજા ખાતાનો નફા સામે બાદ મળશે.

(2) ઉપર જણાવ્યું તેમ ટ્રસ્ટો વાણિજ્યિક (Mercantile) પધ્ધતિથી હિસાબ રાખતા હોય તો ચૂકવવાપાત્ર ખર્ચાઓ પણ બાદ મળતા હોય છે અને આવા ખર્ચાઓ વપરાશ

ટેક્સ ટિવટર
વિરેશ રૂદલાલ

(Applicahon) ગણીને બાદ માંગી શકાય. A.Y. 2022/23 થી હવે ખરેખર ચૂકવણી થયેલ ખર્ચાઓ જ બાદ મળશે. ટ્રસ્ટોએ હિસાબો રોકડ પધ્ધતિથી રાખવા પડશે.

(3) પ્રશ્ન એ ઉભો થાય છે આવકની ગણતરી આવકના શીર્ષક (Headwise) મુજબ ગણીને અંગેની એક હોક કપાતો (Stathtory deduchms) બાદ મળી શકે. કોર્ટો સમક્ષ આ પ્રશ્ન ઉભો થયો કે મકાન-મિલ્કતની આવકમાંથી 30 ટકા કપાત બાદ મળે?

સુરત ટ્રીબ્યુનલનો ચૂકાદો

સુરત ટ્રીબ્યુનલે અમદાવાદ વિભાગ કેળવણી મંડળ વિ. ITO ના કેઇસમાં એવું ઠરાવ્યું કે કરદાતા ટ્રસ્ટે ભાડાની આવક સામે 30 ટકા સ્ટાન્ડર્ડ કપાત બાદ માંગી હતી જેમાં આવકવેરા અધિકારીએ નોંધ્યું હતું કે કલમ-11 થી 13 એની સ્પેશિયલ જોગવાઇઓ કાયદામાં જ ક્રમક્રિતને પાત્ર છે જેમાં શીર્ષક મુજબની આવક ગણવાની નથી અને ધંધાદારી વેપારીઓને લગતી સામાન્ય જોગવાઇઓને આ ટ્રસ્ટની જોગવાઇઓ ઉપરવટ (override) કરે છે. ધર્માદા ટ્રસ્ટોની ગ્રોસ રીસીપ્ટ હોવાથી આ ભાગ અંગે અધિકારીએ ફક્ત આવક અને વપરાશ (Appli cahons)ને ધ્યાનમાં લઈને આકારણી થાય છે. અધિકારીના ઓર્ડરને ટ્રીબ્યુનલે માન્ય રાખ્યો.

હિન્દુસ્તાન વેલ્ફેર ટ્રસ્ટ વિ.

DIT ના કેઇસમાં કલકત્તા હાઇકોર્ટે તથા મદ્રાસ હાઇકોર્ટે રાય બહાદુર કાલાવલ ફુન્નન ટ્રસ્ટીમાં એવુ ઠરાવ્યુ કે ટ્રસ્ટની રીઅલ આવકને ધ્યાનમાં લેવાની છે.

કેપિટલ ખર્ચ

જો કે મિલ્કતની ખરીદી વપરાશ/ખર્ચ તરીકે આવકમાંથી બાદ મળે પરંતુ જે મિલ્કત ઉપર ઘસારો બાદ લીધો હોય તો તેની ખરીદ કિંમત બાદ મળશે નહિં.

વિદેશી રોકાણકારોએ ચાર દિવસમાં રૂ. 35000 કરોડના શેર વેચ્યા

આ અઠવાડિયામાં રોકાણકારોના 20 લાખ કરોડ રૂપિયા સ્વાહા

મુંબઇ, તા. 2: ભારતીય શેરબજાર સતત ઘટતો જોવા મળી રહ્યો છે. આજે ગાંધી જયંતિના પગલે શેરબજારમાં જાહેર રજા હોવાથી આ સપ્તાહમાં માત્ર ચાર દિવસ જ બજાર ચાલુ રહ્યું હતું. જે ચારેય દિવસ લાલ નિશાનમાં રહ્યા હતા. જેમાં મુખ્ય કારણ વિદેશી રોકાણકારોની વેચવાલી છે. આ સમયગાળામાં વિદેશી રોકાણકારોએ આશરે રૂ. 35000 કરોડના શેર વેચ્યા છે. જેની સીધી અસર શેરબજાર પર જોવા મળી હતી. શેરબજારના ડેટા પર નજર નાખતા પરિસ્થિતિની ગંભીરતા દર્શાવે છે. વિદેશી રોકાણકારો દરરોજ સરેરાશ રૂ. 5000 કરોડથી વધુના શેર વેચી રહ્યા છે. 28 સપ્ટેમ્બરે રોકાણકારોએ રૂ. 5353.22 કરોડના શેર વેચ્યા હતા. બીજા દિવસે 29મીએ રૂ. 9980.22 કરોડ, 30મીએ રૂ. 10148.41 કરોડ અને 1લીએ રૂ. 9484.22 કરોડ એટલે કે રૂ. 34966 કરોડની મોટી રકમ પાછી ખેંચી લીધી છે.

બીજી તરફ, વિદેશી રોકાણકારો સતત શેર વેચી રહ્યા છે, ત્યારે ડીઆઈઆઈ બજારને ઘટતું અટકાવવા માટે પ્રયાસ કરી રહ્યા છએ. ડીઆઈઆઈ સતત ખરીદી સાથે બજારને ટેકો આપી રહ્યા છે. 29 સપ્ટેમ્બરે રૂ. 5189 કરોડનું રોકાણ કર્યું હતું, બાદમાં 29મીએ રૂ. 6952.71 કરોડ, 30મે રૂ. 11271.73 કરોડ અને 1લીએ રૂ. 10041.84 કરોડનું રોકાણ કર્યું છે. આમ, આ ચાર દિવસમાં ડીઆઈઆઈએ કુલ રૂ. 33455 કરોડ શેર ખરીદ્યા હતા. આમ, એફઆઈઆઈની વેચવાલી સામે ડીઆઈઆઈ વેચાણનો નોંધપાત્ર હિસ્સો સરભર કર્યો હતો. આમ છતાં, ભારતીય શેરબજારમાં કડાકા ભડાકા જોવા મળ્યા હતા. જેમાં સેન્સેક્સ અને નિફ્ટી 3 ટકાથી વધુ ઘટ્યા હતા. જેથી બજારની આ અસ્થિરતાની અસર રિટેલ રોકાણકારો ઉપર પડી હતી. બીજી તરફ, કરન્સી બજારમાં રૂપિયો સતત નીચે સરકતો જાય છે. જે 96ની સપાટી તોડી ચુક્યો છે. જેથી આવનારા સમયમાં વધુ પરિસ્થિતિ બગડે તેવી સંભાવના છે. નબળા રૂપિયાના પગલે એફઆઈઆઈની વેચવાલી ચાલુ રહે તેવી પુરેપુરી સંભાવના છે.

એપ્રિલથી સપ્ટેમ્બરમાં મેઈનબોર્ડમાં 78 IPO આવ્યા

78 આઇપીઓમાંથી વિક્રમી રૂ. 94205 કરોડ એકત્ર કર્યા

મુંબઇ, તા. 2: એપ્રિલ-સપ્ટેમ્બર 2026 દરમ્યાન એટલે કે નાણાકીય વર્ષ 2026-27ના પ્રથમ છ મહિનામાં, દેશમાં મેઈનબોર્ડ સેગમેન્ટમાં 78 નવા આઇપીઓ આવ્યા હતા. તેના દ્વારા રેકોર્ડ રૂ. 94205 કરોડ એખત્ર કરવામાં આવ્યા હતા. આ રકમ એક વર્ષ પહેલાની તુલનામાં 35 ટકા વધુ છે. આ અંગેના અહેવાલ અનુસાર ગત વર્ષે એપ્રિલથી સપ્ટેમ્બરમાં મેઈનબોર્ડ સેગમેન્ટમાં 65 આઈપીઓ આવ્યા હતા, તેમની મદદથી રૂ. 69533 કરોડ એકત્ર કરવામાં આવ્યા હતા. એપ્રિલથી સપ્ટેમ્બર 2026માં એકત્ર થયેલી એક લાખ કરોડ રૂપિયા હતી, જેમાં મેઇનબોર્ડ આઈપીઓ અને એસએમઈ આઇપીઓ સામેલ છે. એક વર્ષ પહેલા આ સમયગાળામાં આ આંકડો રૂ. 76330 કરોડ હતો. એનએસઇનો આઇપીઓ આ વર્ષે સપ્ટેમ્બર મહિનામાં બહાર આવ્યો હતો, જેની કિંમત રૂ. 22562.71 કરોડ હતી. આ ઉપરાંત, જુલાઇમાં એસબીઆઇ ફંડસ મેનેજમેન્ટ આઇપીઓમાંથી રૂ. 9895.32 કરોડ અને મણિપાલ હેલ્થ એન્ટરપ્રાઇઝે રૂ. 9275.22 કરોડ એકત્ર કર્યા હતા.

પીટીઆઇ જણાવ્યા અનુસાર પ્રાઇમ ડેટા બેઝના એમડી પ્રણ હલ્દિયાએ જણાવ્યું હતું કે, મેઇનબોર્ડ આઇપીઓમાંથી રેકોર્ડ સ્તરે ભંડોળ એકત્ર કરવામાં આવ્યું છે, જ્યારે વર્ષ ખુબ જ ધીમું હતું અને પ્રથમ ત્રણ મહિનામાં માત્ર રૂ. 3794 કરોડ એકત્ર કરવામાં આવ્યા હતા.

યાર્ન બજાર સુરત (GST સાથેના ભાવ) — નરેશ / મુકેશ ઘીવાળા ૩૫૧૬૪૪૬ - ૨૫૯૯૯૭૪

પ્રફુલ/સાલાસર/કેપલોન	**રૂા.**	૭૫/૩૬ ’’	૧૫૦	-----	---
૩૦/૨૪ બ્રાઇટ	૩૦૧.૩૫	૫૦/૩૬ ’’	૧૫૭	૮૦/૭૨ બ્લેક રોટો	૧૭૭.૫
૩૦/૩૬ એફડી	૩૦૮.૭૫	૫૦/૪૮ SD/ક્રેપ	૨૭૭	**ગાર્ડન**	
લોકલ		**RIL રિલાયન્સ**		૪૯/૨૪ એફડીવાય	૧૫૭
૬૨/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૬૮.૫	૯૦/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૬૨	૩૦/૧૪ ક્રિમ્પ	૨૧૩.૫
૬૮/૩૬	૧૬૫.૫	૧૧૪.૧૩ રોટો	---	૬૨ ક્રિમ્પ	૧૬૯.૫
૭૨/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૬૬.૫	૧૦૦ ટેક્ષ	૧૬૧	૬૮ ક્રિમ્પ	૧૬૬.૫
૯૦/૩૬ ક્રિમ્પ	૧૫૧.૫	**વેલનોન** (જીએસટી સાથે)		૭૨ ક્રિમ્પ	૧૬૬.૫
૮૪/૪૮ ક્રિમ્પ	૧૬૨.૫	૮૦/૭૨ રોટો	૧૭૨.૫	૭૫ ક્રિમ્પ	૧૬૫.૫
૩૦/૧૪ ક્રિમ્પ		૮૦/૭૨ ફોલ્ડર	૭૭.૫	૮૦ ક્રિમ્પ	૧૬૩
૮૦/૭૨ રોટો.	૧૬૭.૫	૧૬૦ ડીસ્કેટ	૧૭૭.૫	૮૦/૭૨ રોટો	૧૬૮.૫
૮૦/૩૬ રોટો.	૧૬૮.૫	---	---	૩૦/૨૪ બ્રાઇટ	---
૧૫૦/૪૮બ્રાઇટ	૧૬૦	૮૦/૧૦૮ ’’	૧૭૦	૩૦/૩૬ એફડી	---
				TPM	૧૬૭.૫

સોના-ચાંદી સુરત (ટેક્ષ સહિત)

સટાન્ડર્ડ સોનું	૧૫૩૫૦૦
તેજાબી સોનું	૧૫૩૪૧૦
દાગીના-૨૨ કેરેટ	૧૪૫૮૨૫
દાગીના-બીએસઆઈ હોલમાર્ક	૧૫૦૪૫૦
સોનાનાં બિસ્કીટ	૧૫૩૫૦૦૦
ચાંદી (૯૯૯)	૨૨૯૦૦૦
ચાંદી સિક્કા	૨૩૦૫૦૦

તેલ બજાર સુરત ૧૫ કિલોના ભાવ

સીંગતેલ (૧૫ કિ.)	૩૧૮૦	કોપરેલ	૪૫૦૦
સીંગતેલ (૧૫ લિ.)	૨૯૫૦	વનસ્પતિ ઘી	૨૫૯૦
સીંગતેલ (૫ લી)	૯૮૦	સનફ્લાવર	૨૫૮૦
કપાસીયા (૧૫ કિ.)	૨૮૩૦	તલતેલ	૪૫૦૦
કપાસીયા (૧૫ લિ.)	૨૬૦૦	દિવેલ	૨૫૦૦
કપાસીયા (૫ લિ.)	૯૩૦	મકાઇ તેલ	૨૬૦૦
સરસીયું તેલ	૨૯૮૦		

જથ્થાબંધ ખાંડબજાર પ્રતિ ક્વિન્ટલ ભાવ (રૂા.)

મહારાષ્ટ્ર	
એમ-૩૦ (ભરવાલાયક)	૫૨૦૦
એમ-૩૦	૫૧૦૦
એસ-૩૦	૫૦૦૦
ગુજરાત	
એમ-૩૦	૪૯૦૦
એસ-૩૦	૪૮૦૦

વૈશ્વિક તણાવ છતાં ભારતનો વિકાસ દર 7.3% રહેવાની ધારણા

પ્રથમ ક્વાર્ટરના 7.8% ની સરખામણીએ ગતિ ધીમી, પણ ક્રેડિટ ગ્રોથ અને જાપાન રેટિંગ એજન્સીના અપગ્રેડથી મોટો ટેકો

નવી દિલ્હી, તા. 2: ચાલુ નાણાકીય વર્ષના બીજા ક્વાર્ટરમાં દેશનો આર્થિક વિકાસદર 7.3 ટકા રહેવાનો અંદાજ છે. જોકે, આ જુન ક્વાર્ટરમાં નોંધાયેલા 7.8 ટકાના વિકાસ દર કરતા ઓછો રહેશે. નાણા મંત્રાલયના અહેવાલમાં આ અંદાજ મુકવામાં આવ્યો હતો. સપ્ટેમ્બર માસિક આર્થિક સમીક્ષામાં જણાવાયું છે કે વૈશ્વિક વાતાવરણમાં વધતી અનિશ્ચિતતા છતાં, નાણાકીય વર્ષ 2026-27 મજબૂત પાયા પર શરૂ થયું.

અહેવાલ મુજબ પશ્ચિમ એશિયામાં સંઘર્ષે ઉર્જા બજારો અને વેપાર માર્ગોને અસર કરી છે. જેના કારણે વિશ્વઅવભરના અર્થતંત્રો માટે પડકારો વધી રહ્યા છે. પ્રથમ ક્વાર્ટરમાં ભારતનો વાસ્તવિક જીડીપી વૃદ્ધિ દર 7.8 ટકા હતા, જે વર્તમાન શ્રેણીમાં સૌથી વધુ પ્રથમ ક્વાર્ટર વૃદ્ધિ છે.

રિપોર્ટમાં કહેવાયું છે કે, આ વર્ષની શરૂઆતમાં આર્થિક સર્વેક્ષણમાં રજૂ કરાયેલા અમારા કામચલાઉ અંદાજો અનુસાર નાણાકીય વર્ષના બીજા ક્વાર્ટરમાં વાસ્તવિક જીડીપી વૃદ્ધિ 7.3 ટકા રહેવાની ધારણા છે.

રિપોર્ટ અનુસાર 2026-27ના બીજા ક્વાર્ટરમાં જુન ક્વાર્ટરની વૃદ્ધિની ગતિ ચાલુ રહી. જોકે, ગતિ થોડી ધીમી પડી છે. ઈ-વે બિલ જારી કરવામાં અને ઉત્પાદન ક્ષેત્ર માટે પીએમઆઈમાં વૃદ્ધિની ગતિ ધીમી પડી છે, જ્યારે નવી માગ અને રોજગાર મજબૂત થવાને કારણે ઓગસ્ટમાં સર્વિસીસ સેક્ટરની પ્રવૃત્તિમાં સુધારો થયો છે.

વીજળી અને ઈંધણ વપરાશમાં સતત વધારો થઈ રહ્યો છે અને બેન્ક ક્રેડિટ વૃદ્ધિ પણ મજબૂત રહી છે. મુડી માલ અને માળખાગત માલનું ઉત્પાદન રોકાણ પ્રવૃત્તિમાં સતત મજબૂતાઈ દર્શાવે છે. ગ્રામીણ અને શહેરી બંને બજારોમાં વાહનોનું વેચાણ સારૂ રહ્યું છે. જે વ્યાપક આધારિત વપરાશ આધારને પ્રતિબિંબિત કરે છે.

HDFC બેન્કના સીઈઓની જાહેરાતના પગલે ટાર્ગેટ પ્રાઇસ રૂ. 950 થયો

નોમુરાએ બાય રેટિંગ આપ્યું

મુંબઇ, તા. 2: ઘણા મહિનાઓથી રોકાણકારો એચડીએફસી બેન્કના સતત ઘટતા ભાવથી હતાશ જોવા મળ્યા હતા. એચડીએફસી બેન્કને લઈને એક સવાલ હતો કે આગામી એમડી અને સીઈઓ અંગેનો જવાબ મળી ગયો છે. આરબીઆઈએ નવા એમડી અને સીઈઓ અતરીકે અનુપ બાગચીની નિમણૂંકને મંજુરી આપી દીધી છે.

બાગચી 27 ઓક્ટોબર, 2026થી કાર્યભાર સંભાળશે. તેમનો કાર્યકાળ ત્રણ વર્ષનો રહેશે. તે શશીધર જગદીશનની જગ્યા લેશે. જગદીશનનો કાર્યકાળ 26 ઓક્ટોબરે સમાપ્ત થાય છે. બાગચીને 2 ઓક્ટોબરથી બેન્ક એડીશનલ ડિરેક્ટર તરીકે પણ નિમણૂંક કરવામાં આવી છે. જોકે, આ માટે શેરહોલ્ડરોની મંજુરીની જરૂર પડશે.

જાપાનીઝ બ્રોકરેજ ફર્મ નોમુરાએ એચડીએફસી બેન્ક પર બાય રેટિંગ જાળવી રાખ્યું છે. બ્રોકરેજ શેર માટે રૂ. 950નો લક્ષ્યાંક નક્કી કર્યો છે. જે વર્તમાન સ્તરથી 32 ટકાનો વધારો થયો છે. સીઈઓની નિમણૂંકથી બેન્કના નેતૃત્વ વિશે લાંબા સમયથી ચાલતી સ્થિતિ સ્પષ્ટ થઈ છે. હવે બેન્કની કામગીરી પર ધ્યાન કેન્દ્રિત કરવામાં આવશે.

અત્રે ઉલ્લેખનીય છે કે, અનુપ બાગચીએ આઇસીઆઇસીઆઇ ગ્રુપમાં ત્રણ દાયકાથી વધુ સમય વિતાવ્યો છે. તેઓ 2017થી 2023 સુધી આઇસીઆઇસીઆઇ બેંકના એક્ઝિક્યુટિવ હતા. આ પહેલા તેઓ 2011થી 2016 સુધી આઇસીઆઇસીઆઇ સિક્યોરિટીઝના એમડી અને સીઈઓ હતા. તાજેતરમાં જ તેઓ આઇસીઆઇસીઆઇ પ્રુડેન્શિયલ લાઇફ ઇન્શ્યોરન્સના વડા હતા. તેમને રિટેલ બેન્કિંગ, હોલસેલ બેન્કિંગ, કેપિટલ માર્કેટ્સ, ડિજિટલ બેન્કિંગ અને ઇન્શ્યોરન્સનો અનુભવ છે.

ઈરાનના ડરથી અમેરિકન સૈનિકો ઈરાકમાંથી પણ ઉચાળા ભરી રહ્યા છે

પોતાની જાતને દુનિયાનો જમાદાર માનતું અમેરિકા તેના ઇતિહાસમાં એક પણ યુદ્ધ જીત્યું નથી; તો પણ તેની દાદાગીરીનો અંત આવતો નથી અને તે નવા યુદ્ધમાં ઝંપલાવવા માટે કાયમ તત્પર રહે છે. અમેરિકા વિયેતનામનું યુદ્ધ હાર્યું, કોરિયાનું યુદ્ધ હાર્યું અને અફઘાનિસ્તાનનું યુદ્ધ હાર્યું તેમ હવે ઈરાન અને ઇઝરાયેલ સામેનું યુદ્ધ પણ હારી રહ્યું છે. તાજેતરના ખાડી યુદ્ધમાં ઈરાને અમેરિકાના સાથીઓ જેવા કે કુવૈત, બહેરીન, યુએઇ, જોર્ડન, ઓમાન, સાઉદી અરેબિયા અને કતાર પર એવા હવાઈ હુમલાઓ કર્યા કે આ દેશોમાં આવેલા અમેરિકી સૈન્ય મથકો ધ્વસ્ત થઈ ગયા છે. મળી રહેલા હેવાલો મુજબ અમેરિકી લશ્કર આ દેશો છોડીને પાછું જઈ રહ્યું છે.

૯/૧૧ના આતંકવાદી હુમલા પછી અમેરિકાએ ઇરાક પર આક્રમણ કર્યું હતું. તેની શરૂઆત ૨૦૦૩ માં ઇરાક પર અમેરિકાના આક્રમણથી થઈ હતી, જેણે સદ્દામ હુસૈનની સરકારને ઉથલાવી દીધી હતી. ઇરાક પર હુમલો કરવા માટે અમેરિકાએ એવું બહાનું ઊભું કર્યું હતું કે ઇરાક પાસે સમૂહસંહારનાં શસ્ત્રો છે. ઇરાકમાં સમૂહસંહારનાં કોઈ શસ્ત્રો ન મળ્યાં તો પણ અમેરિકાનું લશ્કર ત્યાં ઠરીઠામ થઈ ગયું હતું. ત્યાર બાદ ઇરાક વિવિધ ધાર્મિક સમુદાયો વચ્ચે વર્ષો સુધી બળવા અને હિંસાનો સામનો કરવો પડ્યો. અમેરિકન સૈનિકો ૨૦૧૧ માં ઇરાક છોડી ગયા હતા પરંતુ ૨૦૧૪ માં ઇસ્લામિક સ્ટેટ અથવા ISIS ને હરાવવામાં મદદ કરવા માટે પાછા ફર્યા હતા.

હવે કોઈ પણ જાતના ઊહાપોહ વગર ઇરાકમાં બાકી રહેલા અમેરિકન સૈનિકો ૩૦ સપ્ટેમ્બર સુધીમાં પાછા ફરી ગયા છે, જે બે દાયકાથી ચાલી રહેલી અમેરિકન લશ્કરી હાજરીનો અંત છે, જેની ઇરાક પર ઊંડી અસર પડી છે. અમેરિકી સૈનિકોના પાછા ખેંચવાની ક્રિયા એવા સમયે થઈ રહી છે જ્યારે ઈરાન સાથે ચાલી રહેલા તણાવને કારણે ફરી એક વાર ઇરાકમાં અમેરિકી કર્મચારીઓ અને સૈનિકો પર હુમલાનું જોખમ વધી ગયું છે. તેનાથી ડરીને અમેરિકાના સૈનિકો ઇરાક છોડી રહ્યા છે અને ઇરાકનાં લોકોને અલ્લાહના ભરોસે મૂકીને પાછા જઈ રહ્યા છે. અમેરિકન સૈનિકોનું આ પાછું ખેંચવું ૨૦૨૪માં અમેરિકા અને ઇરાક વચ્ચેના કરાર હેઠળ થઈ રહ્યું છે. આ કરારમાં ઓપરેશન ઇનહેરન્ટ રિઝોલ્વનો અંત સામેલ હતો, જે ISIS સામે ચલાવાઈ રહ્યું છે.

૨૦૦૭ માં જ્યારે ઇરાક યુદ્ધ ચરમસીમાએ હતું, ત્યારે ઇરાકમાં ૧,૭૦,૦૦૦ થી વધુ અમેરિકન સૈનિકો તૈનાત હતા. ડિસેમ્બર ૨૦૨૩ સુધીમાં આ સંખ્યા ઘટીને ૨,૬૦૦ થઈ ગઈ હતી. ત્યારથી અમેરિકન સૈન્યે ઇરાકમાં તેની હાજરી સતત ઘટાડી છે. કુર્દિસ્તાન ક્ષેત્રમાં હવે ખૂબ જ ઓછી સંખ્યામાં અમેરિકન સૈનિકો બાકી રહ્યા છે. અગાઉની ઇરાકી સરકાર હેઠળ અમેરિકન સૈનિકો પાછા ખેંચવાની સંમતિ થઈ હતી કારણ કે ઇરાકમાં ISIS ને હરાવવાના અભિયાને તેનું લક્ષ્ય પ્રાપ્ત કર્યું હતું. આ નિર્ણય પાછળ ઇરાકમાં લાંબા સમયથી ચાલતું રાજકીય દબાણ પણ છે.

ઇરાકી સરકારો પર અમેરિકન સૈનિકોની હાજરી સમાપ્ત કરવા માટે દબાણ કરવામાં આવ્યું છે, જેને ઘણાં લોકો ઇરાકના સાર્વભૌમત્વમાં દખલ માને છે. ઈરાની તરફેણકારી જૂથો અને શિયા સમુદાયના કેટલાક ભાગોના દબાણ હેઠળ કેટલીક ઇરાકી સરકારો અમેરિકન સૈનિકો દેશમાંથી નીકળી જાય તે સુનિશ્ચિત કરવાનો પ્રયાસ કરી રહી છે. રાષ્ટ્રપતિ બરાક ઓબામાના કાર્યકાળ દરમિયાન ૨૦૧૧ માં અમેરિકન સૈનિકો ઇરાક છોડી ગયા હતા. ત્રણ વર્ષ પછી ઇરાકની વિનંતી પર તેઓ પાછા ફર્યા હતા, કારણ કે ISIS એ ઇરાકના મોટા ભાગો પર કબજો જમાવ્યો હતો. આ પછી અમેરિકન સૈનિકોની ભૂમિકા પણ બદલાઈ ગઈ હતી. યુદ્ધમાં સીધા ભાગ લેવાને બદલે તેમણે ઇરાકી સૈનિકોને તાલીમ અને સલાહ આપવાનું અને ગુપ્ત માહિતી શેર કરવાનું શરૂ કર્યું હતું.

વિશ્લેષકો કહે છે કે આ મહિને સૈનિકોને પાછા ખેંચી લેવાનું કારણ

ફક્ત ISIS વિરોધી અભિયાનના સત્તાવાર અંતને કારણે નથી, પરંતુ સુરક્ષા ચિંતાઓને કારણે પણ છે. બ્રિટિશ થિંક ટેન્ક RUSI ના સિનિયર એસોસિયેટ ફેલો હેલિયર કહે છે કે આ પ્રક્રિયા ISIS વિશે નથી, તે ઈરાનના ખતરા વિશે છે. ISIS ની દલીલ વર્ષો પહેલાં સમાપ્ત થઈ ગઈ હતી. હેલિયર ઈરાન સાથે સંકળાયેલા પ્રોક્સિક તણાવ વચ્ચે ઉત્તરી ઇરાકમાં અમેરિકન બેઝ પરના તાજેતરના હુમલાઓનો ઉલ્લેખ કર્યો છે. તેમનું કહેવું છે કે અમેરિકાને એવું લાગવા લાગ્યું હતું કે જો ઈરાન અને તેના સાથીઓ અમેરિકી સૈનિકો અને કર્મચારીઓ સરળતાથી હુમલાનું નિશાન બની શકે છે. અલ-અમીન નામના રાજનીતિ નિષ્ણાત કહે છે કે અમેરિકી અને ઇરાકી અધિકારીઓએ અગાઉ ગઠબંધનના મિશનના અંત પછી પણ ઇરાકમાં ઓછી સંખ્યામાં અમેરિકન સૈનિકો રાખવા અંગે ચર્ચા કરી હતી.

અમેરિકન સૈનિકોની ઓછી સંખ્યા અને મર્યાદિત ક્ષમતાને કારણે ઈરાન યુદ્ધે સ્પષ્ટ કરી દીધું કે તેમની હાજરી નુકસાનરૂપ બની ગઈ છે. અમેરિકાને હજુ પણ ઇરાકમાં નોંધપાત્ર પ્રભાવ છે, કારણ કે ઇરાક તેલના વેચાણ માટે અમેરિકન ડોલર પર આધાર રાખે છે. તે શસ્ત્રો ખરીદવા માટે પણ અમેરિકા પર આધાર રાખે છે. ઇરાકને તેના પડોશી દેશો સાથેના પડકારોનો સામનો કરવા માટે અમેરિકાના રાજદ્વારી સમર્થનની પણ જરૂર છે. આ પ્રભાવને ધ્યાનમાં રાખીને ઇરાકમાં અમેરિકાની રાજદ્વારી હાજરીથી વાકેફ છે. બગદાદમાં વિશ્વનું સૌથી મોટું અમેરિકન દૂતાવાસ છે. ઇરાક પર અમેરિકાના વર્ચસ્વ અંગે તે પછી પણ ત્યાં અમેરિકાના લશ્કરી વારસા અંગે મંતવ્યો વિભાજીત છે. અલ-અમીન તેને સારા અને ખરાબ પરિણામોનાં મિશ્રણ તરીકે વર્ણવે છે. તેઓ કહે છે કે અમેરિકન હુમલો તેનાં લક્ષ્યોને પ્રાપ્ત કરવામાં નિષ્ફળ ગયો છે. શાસન પરિવર્તન પણ સ્થિર અને સમૃદ્ધ દેશ માટેની ઇરાકી લોકોની આશાઓને પૂર્ણ કરી શક્યું નહીં. આનાથી સમગ્ર ક્ષેત્રમાં ઈરાન અને ઈરાનને પોતાનો પ્રભાવ વધારવાની તક મળી. શાસન પરિવર્તનનો આ સમયગાળો તોફાની રહ્યો છે. પરંતુ તેઓ કહે છે કે વર્ષોથી ઘણા ઇરાકીઓ તેમને કહ્યું છે કે તેઓ સદ્દામ હુસૈનને હટાવ્યા પછી થયેલા રાજકીય પરિવર્તનને મહત્ત્વપૂર્ણ માને છે. આ વિચાર હવે મૂળ પકડી ચૂક્યો છે કે ઇરાકનું શાસન પ્રતિનિધિ લોકશાહી દ્વારા થવું જોઈએ.

વોશિંગ્ટનમાં અમેરિકન યુનિવર્સિટી ખાતે ગ્લોબલ કુર્દિશ ઇનિશિયેટિવ ફોર પીસના ડિરેક્ટર વેસ્ટન સૈદ પણ આ પરિવર્તનને સકારાત્મક માને છે. તેઓ કહે છે કે પહેલાંની સરકારને હટાવવી એ ખરેખર મોટી વાત હતી. ભ્રષ્ટાચાર યથાવત્ છે, પરંતુ ૨૦૦૩ પહેલાં કરતાં હવે ઇરાકમાં વધુ રાજકીય સ્વતંત્રતા અને વિવિધ દૃષ્ટિકોણ વિચારો માટે જગ્યા છે. તેઓ ખાસ કરીને ઇરાકી કુર્દિસ્તાનનું ઉદાહરણ આપે છે. હેલિયર આ વારસાને લોકશાહીના સંદર્ભમાં જોવાનો ઇનકાર કરે છે. તે કહે છે કે લોકોએ એ પૂછવાનું બંધ કરવું જોઈએ કે શું અમેરિકાએ લોકશાહી બનાવી છે. અમેરિકાના વારસાનો સમગ્ર પ્રદેશ પર વધુ પ્રભાવ પડ્યો છે. સદ્દામને સત્તા પરથી દૂર કર્યા પછી, ઈરાન સાથે જોડાયેલા નેટવર્ક ઇરાકી સરકારમાં પગપેસારો કરવામાં સફળ રહ્યા છે.

ચારેય નિષ્ણાતો સંમત છે કે ઇરાકમાં ભ્રષ્ટાચાર વ્યાપક છે અને સશસ્ત્ર જૂથો હજુ પણ સરકારની સાથે સત્તા પર કબજો જમાવે છે. આમાં ઈરાનના પોપ્યુલર મોબિલાઇઝેશન ફોર્સિસ (PMF) ને અંદરના કદ્રપંથી જૂથોનો સમાવેશ થાય છે. PMF એ મોટે ભાગે શિયા લશ્કરનું નેટવર્ક છે, જેને ઇરાક સંપૂર્ણ સરકારી નિયંત્રણ હેઠળ લાવવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યું છે. સૌથી મોટી અનિશ્ચિતતા ઇરાકમાં ઈરાન પ્રભાવ રહે તેવી આશંકા જૂથો કરે છે. ઇરાકી વડા પ્રધાન અલી અલ-ઝૈદી શરૂઆતમાં ઇચ્છતા હતા કે આ જૂથોને ૩૦ સપ્ટેમ્બર સુધીમાં સંપૂર્ણ સરકારી નિયંત્રણ હેઠળ લાવવામાં આવે. આ સમયમર્યાદા કેટલી વ્યવહારુ છે તે અંગે નિષ્ણાતોમાં મતભેદ છે. નિષ્ણાતો કહે છે કે અમેરિકન સૈનિકોને પાછા ખેંચી લેવાથી ઇરાક અને સમગ્ર ક્ષેત્રમાં અમેરિકા અને ઈરાન વચ્ચે શક્તિ સંતુલન અંગે નવા પ્રશ્નો ઊભા થાય છે. તેમને ISISના પુનરુત્થાનનો પણ ડર છે. અમેરિકન સૈનિકોને ગયા પછી બગદાદમાં શિયા-નેતૃત્વવાળી સરકાર સુન્ની નેતાઓની ધરપકડ કરવાનું અને તેમને રાજકીય પ્રક્રિયામાંથી બાકાત રાખવાનું શરૂ કર્યું છે. આ કાર્યવાહીથી ઘણા સુન્નીઓને કટ્ટરપંથીતા તરફ ધકેલી દેવામાં આવ્યા અને ISIS ના ઉદયમાં મદદ મળી છે. સુન્ની સમુદાયો ફરી એક વાર ચિંતિત છે કે તેમની સાથે કડું વર્તન કરવામાં આવશે.

- આ લેખમાં પ્રગટ થયેલાં વિચારો લેખકનાં પોતાનાં છે.

નિષ્ણાતો કહે છે કે અમેરિકન સૈનિકોને પાછા ખેંચી લેવાથી ઇરાક અને સમગ્ર ક્ષેત્રમાં અમેરિકા અને ઈરાન વચ્ચે શક્તિ સંતુલન અંગે નવા પ્રશ્નો ઊભા થાય છે

દ્રશ્યમ-3: સસ્પેન્સ અને થ્રિલથી ભરપૂર માસ્ટરપીસ

‘દ્રશ્યમ: ધ કન્ક્લુઝન’એ સુપરહિટ ‘દ્રશ્યમ’ ફ્રેન્ચાઈઝીની ત્રીજી અને અંતિમ કડી છે. વાર્તા ‘દ્રશ્યમ 2’ પૂરી થાય છે તેના થોડા મહિનાઓ પછીથી શરૂ થાય છે. કાયદાની પકડમાંથી પરિવારને બચાવનાર વિજય સાલગાંવકર સામે એક નવો કેસ ફરી ખુલે છે. એસપી રાજવીર સિંહ તોમરને નવો પુરાવો મળતાં, સેમના માતા-પિતા મીરા દેશમુખ અને મહેશ દેશમુખ, વકીલ ઈન્દ્રજિત શેઠ્ઠીની મદદ લે છે. અભિષેક પાઠકની વાર્તા અત્યંત રસપ્રદ છે. શાનદાર પટકથા (આમિલ કિયાન ખાન, અભિષેક પાઠક, પરવેઝ શેખ) પ્રેક્ષકોને એક ક્ષણ માટે પણ વિચારવાનો મોકો આપતી નથી. ખાસ કરીને કોર્ટરૂમ ડ્રામા અને વિજયના ઘરે પોલીસ અધિકારીની મુલાકાતવાળા દ્રશ્યો ‘સીટ-એજ’ રોમાંચ ઊભો કરે છે. કોર્ટના ચુકાદા પછીનો ક્લાઈમેક્સ અને માસ્ટરપ્લાનનું ખુલાસાવાર નિરૂપણ અદ્ભુત છે. અભિનેતા અજય દેવગન વિજય સાલગાંવકરના પાત્રમાં અદ્ભુત પ્રભાવ પાડે છે, તેના હાવભાવ અને બોડી લેંગ્વેજ બેમિશાલ છે. તબુ મર્યાદિત રોલમાં પણ ગંભીરતા ઉમેરે છે. જયદીપ અહલાવત અને પ્રકાશ રાજે પોતાની ભૂમિકાઓને અસાધારણ છાપ છોડી છે. જ્યારે કમલેશ સાવંત (ગાયતોંડે) સશક્ત સાથ આપે છે. નિર્દેશક અભિષેક પાઠકે પ્રથમ બે ભાગના સ્તરને ઊંચી અપેક્ષાઓને સંપૂર્ણ ન્યાય આપ્યો છે.

અભિનેતાઃ અજય દેવગન, જયદીપ અહલાવત, શ્રિયા સરન, તબ્બુ, રજત કપૂર, પ્રકાશ રાજ, સૌરભ શુક્લા, ઈશિતા દત્તા **નિર્માતાઃ** સ્ટાર સ્ટુડિયો 18, પેનોરમા સ્ટુડિયો **નિર્દેશકઃ** અભિષેક પાઠક

મૂવી રિવ્યુ
અમર સોલંકી દ્વારા

ફિલ્મ
દ્રશ્યમ: ધ કોન્કલુઝન (યુ-એ)

રેટિંગ
★★★☆

એક લાઇનનો પ્રતિભાવ
દમદાર અભિનય અને જકડી રાખતા નિર્દેશનનો અદ્ભુત સંગમ-સસ્પેન્સના શોખીનો માટે એક પરફેક્ટ ફિલ્મ